

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.006.03.2016
P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/045 – Ochrona jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
<i>Kontroler</i>	Piotr Koszczał, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/25/2016 z dnia 10 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Giżycku, ul. Suwalska 3, 11-500 Giżycko (dalej: „PSSE”)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Joanna Stabińska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Giżycku (dalej: „PPIS”) (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W badanym okresie² PPIS rzetelnie realizował obowiązki związane ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad ujęciami wody i ich strefami ochronnymi. Uzgadniał on i wydawał opinie dotyczące postępowań w sprawie przyjęcia dokumentów planistycznych lub lokalizacji przedsięwzięć mogących niekorzystnie oddziaływać na stan i jakość wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi. Ustalono, że wszystkie skontrolowane, pozytywne opinie były zasadne oraz wydane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Na terenie właściwości PPIS funkcjonowało sześć przedsiębiorstw wodociągowych. Sprawując nadzór nad wykonaniem przez przedsiębiorstwa obowiązków z zakresu wewnętrznej kontroli jakości wody, PPIS dokonywał zatwierdzenia laboratorium, uzgadniał harmonogramy poboru próbek wody oraz analizował wyniki wykonanych badań. Harmonogramy poboru próbek wody natomiast uwzględniały wymaganą częstotliwość badań oraz ich zakres.

PPIS monitorował jakość wody w ramach kontroli z urzędu oraz analizując wyniki badań wody przedsiębiorstw. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobierano próbki wody uzdatnionej i prowadzono pomiary jej jakości zgodnie z harmonogramem i przyjętym przez PPIS zakresem badań. Po stwierdzeniu przekroczeń dopuszczalnych parametrów jakości wody uzdatnionej, podejmowano wobec właścicieli i użytkowników wodociągów stosowne działania, mające na celu przywrócenie prawidłowej jakości wody.

PPIS prawidłowo i terminowo wykonywał zadania dotyczące informowania o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r. oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2013 r., a także skutki działań ujawnione do dnia zakończenia kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dotyczącego ujęć wody i ich stref ochronnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi³ (§ 12 ust. 7 pkt 3 lit. a, b i c rozporządzenia jwps z 2007 r. oraz § 16 ust. 2 pkt 5 lit. a, c i d rozporządzenia jwps z 2015 r.), PPIS prowadził wykaz przedsiębiorstw wodociagowych, urządzeń wodociagowych oraz miejsc pobierania próbek wody objętych monitoringiem jakości wody. Na podstawie ww. wykazu ustalono, iż:

- a) na terenie działania PSSE funkcjonowało w latach 2013 – 2016 (do 10 czerwca) łącznie 46 podziemnych ujęć wody, z tego: sześć ujęć o wydajności $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$, 22 ujęcia o wydajności $>100 \leq 1000 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ oraz 18 ujęć o wydajności $>1.000 \leq 10.000 \text{ m}^3/24\text{h}$. Nie występowały ujęcia wód powierzchniowych i mieszanych, a także studnie publiczne;
- b) zmniejszyła się liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę z 16 w 2013 r. do 14 na koniec I kwartału 2016 r. (w 2014 r. i 2015 r. po jednym wodociągu podłączono do innego wodociągu publicznego), wzrosła natomiast długość sieci wodociągowej 740,33 km w 2013 r. do 873,96 km w latach 2015 – 2016. Z obszaru objętego nadzorem PPIS w powyższym okresie korzystało odpowiednio: 98,1%, 98,2% i 99,7% ludności;
- c) w latach 2013-2016 (do 10 czerwca) na terenie objętym nadzorem PPIS funkcjonowało łącznie 6 przedsiębiorstw dostarczających wodę na bieżące potrzeby właścicieli⁴ celem zaspokojenia potrzeb socjalno-bytowych oraz technologicznych, w związku z prowadzoną działalnością.

Poza ujęciami wodnymi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, PPIS, nie posiadał informacji oraz nie prowadził wykazu dotyczących studni indywidualnych, które służyłyby do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 6-10)

1.2. PSSE wiedzę o istniejących ujęciach wody podziemnej na terenie powiatu giżyckiego oraz ustanowionych strefach ochronnych czerpała z otrzymywanych od właścicieli i zarządców wodociągów, na żądanie PSSE, pisemnych informacji. Na 46 ujęć wody, 15 miało ustanowione strefy ochronne oraz wydzielony teren ochrony pośredniej. W pozostałych przypadkach strefy ochronne wygasły z upływem terminu obowiązywania aktu prawnego ustanawiającego strefę, tj. z dniem 31 grudnia 2012 r. w związku z art. 21 ustawy z dnia 21 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw⁵.

(dowód: akta kontroli str. 11-21)

W badanym okresie PSSE uczestniczyła w 32 postępowaniach w sprawie przyjęcia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany. Wszystkie postępowania zakończyły się wydaniem opinii. Według wydanych opinii, oceniane projekty uwzględniały uwarunkowania, dotyczące ochrony obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, w tym m.in. zaopatrywania w wodę oraz odprowadzenia ścieków.

³ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.), a od 28 listopada 2015 r. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015, poz. 1989), dalej: „rozporządzenie w sprawie jakości wody”, lub „rozporządzenie jwps”.

⁴ Prowadzących działalność (gospodarczą, usługową, świadczenia zdrowotne) osób fizycznych i prawnych oraz samorządowych jednostek organizacyjnych.

⁵ Dz. U. Nr 32, poz. 159 ze zm.

Łącznie PPIS wydał w 2013 r. cztery opinie, w tym dwie bez zastrzeżeń i dwie z zastrzeżeniami, w 2014 r. odpowiednio 11 opinii (sześć oraz pięć), w 2015 r. 17 opinii (12 oraz pięć). W 2016 r. (do czasu kontroli NIK) nie wydano opinii.

Zastrzeżenia dotyczyły m.in. wymogu „korzystania z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej z przesylem nieczystości do oczyszczalni ścieków, z wykluczeniem rozwiązań typu przydomowe studnie i zbiorniki na ścieki jak również przydomowe oczyszczalnie ścieków”.

(dowód: akta kontroli str. 22-23)

NIK dokonała analizy dwóch losowo wybranych pozytywnych opinii sanitarnych, tj. z dnia:

- a) 21 maja 2014 r. dla projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ryn”. Studium tym wyznaczono strefy zagospodarowania przestrzennego uwzględniające ich indywidualny charakter. Na planowanych obszarach wprowadzono obowiązek wyznaczenia systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych. Przewidziano też lokalizację urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem w wodę i gospodarką ściekową. W uzasadnieniu PPIS pozytywnie odniósł się do ww. zmian;
- b) 26 października 2015r. dla projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wydminy”. W uzasadnieniu PPIS pozytywnie odniósł się do: rozbudowy wodociągów w miejscowościach Siemionki, Okragłe, Stare Krzywe i Pańska Wola; modernizacji stacji uzdatniania wody; budowy nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody oraz dopuścił lokalizowanie studni indywidualnych lub lokalnych na potrzeby podlewania terenów zielonych. W zakresie odprowadzania ścieków komunalnych zalecono dążenie do objęcia systemami kanalizacji sanitarnej tereny wyznaczone pod zabudowę mieszkaniową i aktywności gospodarcze.

W ocenie NIK, ww. opinie były zasadne, gdyż uwzględniono potrzebę zapewnienia, w związku z ujęciem wody oraz jego strefą ochronną wymaganej jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym wprowadzono ograniczenia w użytkowaniu wód i powierzchni ziemi wynikające z warunków ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody.

(dowód: akta kontroli str. 24-29)

Na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy⁶, PPIS wydał w kontrolowanym okresie po dwie opinie w każdym roku, w związku z postępowaniem w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, które mogło mieć wpływ na jakość wód pobieranych na ujęciu.

Opinie te dotyczyły:

- a) w 2013 r. – modernizacji istniejącej Stacji Uzdatniania Wody na terenie działki nr ewidencyjny 75/2 w miejscowości Miłki (brak potrzeby przeprowadzania oceny) oraz zainstalowania urządzenia umożliwiającego pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody powyżej 10 m³/h na terenie działki nr ewidencyjny 65/24 obręb Antonowo (brak potrzeby przeprowadzania oceny);
- b) w 2014 r. – zainstalowania urządzenia umożliwiającego pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody powyżej 10 m³/h na terenie działki nr ewidencyjny 65/24 obręb Antonowo (pozytywna opinia), a także zainstalowania urządzenia umożliwiającego pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody powyżej 10 m³/h na terenie działki nr ewidencyjny 279 obręb Gajewo (brak potrzeby przeprowadzania oceny);

⁶ ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.)

- c) w 2015 r. – utworzenia punktu zbierania odpadów w tym złomu na terenie działki nr geodezyjny 1003/2 w Giżycku oraz budowy bazy magazynowo- transportowej i punktu zbierania odpadów, w tym złomu na terenie działki nr geodezyjny 1196 w Giżycku.

W 2015 r. w swoich opiniach PPIS stwierdził, że istniała potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko w zakresie określonym w art. 66 ust. 1 ustawy z uwagi na usytuowanie obydwu planowanych inwestycji w niewielkiej odległości od ujęć wody. PPIS argumentował swoją decyzję możliwością pogorszenia się jakości ujmowanej wody. Burmistrz Giżycka wydając decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, postanowił jednak odstąpić od obowiązku przeprowadzania ww. ocen. Uzasadnił swoje decyzje małą skalą przedsięwzięć i wielkością zajmowanego terenu oraz opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, w którego ocenie nie ma konieczności przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko, gdyż granica terenu ochrony pośredniej ujęć wody znajduje się w odległości około 200 m od planowanych przedsięwzięć.

(dowód: akta kontroli str. 22-23, 245-258)

W okresie objętym kontrolą, PPIS nie wydawał negatywnych opinii w związku potrzebą ochrony ujęcia wody lub zapewnienia odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 22)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Nadzorowanie i wykonywanie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

2.1. PPIS sprawując nadzór nad wykonywaniem przez przedsiębiorstwa wodociągowe ich obowiązków⁷ z zakresu kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zatwierdzał corocznie zewnętrznemu laboratorium⁸ prowadzącemu badania jakości wody „system jakości prowadzenia badań wody”.

(dowód: akta kontroli str. 30-34)

Uzgadniając⁹ corocznie będącym w nadzorze sanitarnym zarządcom/właścicielom wodociągów „harmonogram poboru próbek wody” do badań jej jakości w ramach kontroli wewnętrznej, w kolejnych latach okresu 2013-2016, PPIS wiedział w których punktach będą pobierane próbki, z jaką częstotliwością i jakie parametry będą badane.

Wszystkie harmonogramy uwzględniały rodzaje punktów poboru wymienione w § 4 pkt 5 rozporządzenia w sprawie jakości wody.

Realizację przez przedsiębiorstwa uzgodnionego z PPIS „harmonogramu badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej”, oceniono na przykładzie trzech harmonogramów¹⁰ stwierdzając, że częstotliwość pobierania próbek wody podziemnej, w miejscu wprowadzania do sieci oraz w sieci, spełniała wymagania załącznika nr 6 rozporządzenia w sprawie jakości wody i z uwagi na wielkość produkcji wody na dobę, wynosiła:

⁷ O których mowa w §4 rozporządzenia jwps z 2007 r. i §5 rozporządzenia jwps z 2015 r.

⁸ Laboratorium Środowiskowe Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Giżycku, które posiadało certyfikat akredytacji nr AB 1051 ważny do 16 czerwca 2017 r.

⁹ Stosownie do §4 pkt 3 rozporządzenia jwps z 2007 r. i §6 pkt 2 rozporządzenia jwps z 2015 r.

¹⁰ Zgodnie z metodyką programu kontroli, po jednym harmonogramie dla wybranego roku z okresu lat 2013-2016.

- dla wodociągu Giżycko $>1 \text{ tys. m}^3 \leq 10 \text{ tys. m}^3$ – 16 MK (monitoringu kontrolnego) i 3 MP (monitoringu przeglądowego),
- dla wodociągów Miłki, Wydminy i Orłowo $>100 \text{ m}^3 \leq 1 \text{ tys. m}^3$ – 4 MK i 3MP,
- dla wodociągów Konopki Wielkie, Pamry i Biała Giżycka $\leq 100 \text{ m}^3$ – 2MK i 1MP.

Skontrolowane sprawozdania z badań parametrów jakości wody wprowadzanej do sieci w ramach kontroli wewnętrznych, określone w ramach monitoringu kontrolnego przedsiębiorstw wodociągowych, odpowiadały załącznikowi nr 5, a wymagania i parametry określone w ramach monitoringu przeglądowego odpowiadały załącznikom nr 1-3 oraz lp. 2, 4 i 5 w załączniku nr 4 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 35-43)

W związku z wejściem w życie w dniu 28 listopada 2015 r. nowego rozporządzenia w sprawie jakości wody w zakresie prowadzenia monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie (§ 10.1.), PSSE nie uwzględniła w swoich harmonogramach na 2016 r. takich badań.

W wyjaśnieniach, kierownik sekcji higieny komunalnej podała, że podmioty określone w niniejszym rozporządzeniu, czyli m.in. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne zgodnie z § 28.2. mają obowiązek dokonywać takich badań nie później niż w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Ponadto PSSE nie dostała jeszcze wytycznych w tej sprawie od WSSE i nie wyznaczono laboratoriów, które będą badać próbki wody pod kątem substancji promieniotwórczych.

(dowód: akta kontroli str. 72)

2.2. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego PPIS monitorował jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi¹¹. Działania te były realizowane w oparciu o „Roczny harmonogram pobierania próbek wody do spożycia”, opracowany na poszczególne lata z okresu 2013-2016 dla urzędzeń wodociągowych pozostających w nadzorze sanitarnym PPIS i zatwierdzony przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie¹² oraz Starostę Giżyckiego.

Z analizy harmonogramów pod kątem częstotliwości zaplanowanych i wykonanych badań wynikało, że spełniała ona wymagania załącznika nr 6 rozporządzenia w sprawie jakości wody i z uwagi na wielkość produkcji wody na dobę, wynosiła:

- dla wodociągu Giżycko $>1 \text{ tys. m}^3 \leq 10 \text{ tys. m}^3$ – 16 MK i 3 MP,
- dla 10 wodociągów $>100 \text{ m}^3 \leq 1 \text{ tys. m}^3$ – 4 MK i 3MP,
- dla 5 wodociągów $\leq 100 \text{ m}^3$ – 2MK i 1MP.

Zaplanowane badania realizowano w dwóch okresach: na wiosnę i jesienią.

Na terenie działania PSSE w poszczególnych latach było: 74 w 2013 r. i 2014 r., 72 w 2015 r. i 68 w 2016 r. punktów poboru prób wody przeznaczonej do spożycia. W poszczególnych wodociągach przedstawiało się to następująco:

- 2 wodociągi posiadały po 3 punkty,
- 8 posiadało po 4 punkty,
- 3 po 6 punktów,
- 1 posiadał 12 punktów.

W każdym z wodociągów znajdował się jeden punkt poboru wody w Stacji Uzdatniania Wody (na ujęciu), pozostałe zlokalizowane były w miejscach wprowadzania do sieci i w sieci wodociągowej.

¹¹ Zgodnie z zakresem działania określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1412).

¹² Zgodnie z dyspozycją § 12 ust. 8 pkt 1 rozporządzenia jwps z 2007 r. i § 16 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia jwps z 2015 r.

Pobór prób wody w każdym z poszczególnych rodzajów punktów wynosił:

- na ujęciu 28 razy w 2013 r., 8 w 2014 r., 3 w 2015 r., 4 w 2016 r. (do 10.06.),
- w miejscu wprowadzania do sieci i w sieci wodociągowej 68 razy w 2013 r., 90 w 2014 r. i 2015 r., 45 w 2016 r. (do 10.06.).

Z analizy harmonogramów badań jakości wody wynikało, że PSSE w miarę możliwości, tj. wielkości sieci wodociągowej i ilości wyznaczonych stałych punktów poboru prób wody, systematycznie zmieniało miejsca, w których pobierane były próby wody. W tym celu porównywano harmonogramy kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw z harmonogramami własnymi. Powtarzające się punkty poboru wody w danym roku wykorzystywano w maksymalnie odległych od siebie okresach czasu (np. w marcu i listopadzie).

Po wejściu w życie w 2015 r. nowelizacji rozporządzenia w sprawie jakości wody, w harmonogramach PSSE nie zmieniła się zaplanowana na 2016 r. ilość punktów poboru prób i ich częstotliwość w stosunku do dotychczas prowadzonych badań.

(dowód: akta kontroli str. 10, 35-43, 73-101)

2.3. Z wyników badań próbek pobranych przez PPIS w ramach kontroli z urzędu, z okresu lat 2013-2016 wynikało, że miało miejsce dziesięć przypadków przekroczeń dopuszczalnych parametrów jakości wody, którą pobierano w punktach wprowadzania wody do sieci wodociągowej oraz na ujęciu:

Wodociąg Ranty:

- 1) w 2013 r. przekroczona została zawartość żelaza w przedziale 622 - 675 ug/l przy normie 200 ug/l, mętność od 1,6 do 6,6 NTU przy normie 1 NTU (3 badania) oraz mangan z wynikiem 129 ug/l przy normie 50 ug/l (1 badanie),
- 2) w 2014 r. stwierdzono obecność bakterii z grupy coli w przedziale 18 -27 jtk/100ml przy normie 0 jtk/100ml (3 badania), przekroczona zawartość żelaza w przedziale 868 – 2143 ug/l przy normie 200 ug/l, mętność od 11 do 22 NTU przy normie 1 NTU (3 badania),

Wodociąg Orłowo:

- 3) w 2013 r. ujawniono ogólną liczbę bakterii w temp 22 °C po 72 h od 161 do 189 jtk/1ml przy normie 100 jtk/1ml (2 badania),
- 4) w 2016 r. wykryto jon amonowy 0,81 i 0,86 mg/l przy normie 0,50 mg/l (2 badania),

Wodociąg Gawliki Małe:

- 5) w 2013 r. stwierdzono ogólną liczbę bakterii w temp 22 °C po 72 h od 137 do 234 jtk/1ml przy normie 100 jtk/1ml (3 badania),

Wodociąg Brożówka:

- 6) w 2014 r. przekroczona została ogólna liczba bakterii w temp 22 °C po 72 h od 243 do pow. 300 jtk/1ml przy normie 100 jtk/1ml (2 badania),

Wodociąg Miłki:

- 7) w 2014 r. ujawniono mangan 150 ug/l przy normie 50 ug/l, mętność od 1,7 do 4,4 NTU przy normie 1 NTU (4 badania), żelazo 294 ug/l przy normie 200 ug/l,
- 8) w 2015 r. z kolei zawartość manganu wynosiła od 65 do 74 ug/l przy normie 50 ug/l (2 badania),

Wodociąg Wydminy:

- 9) w 2015 r. wykryto, że ogólna liczba bakterii w temp 22 °C po 72 h wynosiła od 169 do 212 jtk/1ml przy normie 100 jtk/1ml (2 badania),

Wodociąg Ryn:

10) w 2016 r. przekroczona została mętność od 11 do 22 NTU przy normie 1 NTU (2 badania) i żelazo 356 ug/l przy normie 200 ug/l.

W dwóch sieciach wodociągowych PPIS stwierdził w każdym kolejnym roku badanego okresu, przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody. Wystąpiło to w wodociągu Ranty i dotyczyło zawartości żelaza oraz mętności oraz w wodociągu Miłki - w zakresie zawartości manganu.

(dowód: akta kontroli str. 102-110)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Działania w celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

3.1. We wszystkich przypadkach (po 3 w 2013 r. i 2014 r. oraz po 2 w 2015 r. i 2016 r.) ujawnionych na podstawie własnych wyników badań, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, PPIS podejmował następujące działania:

- a) przy przekroczeniu parametrów mikrobiologicznych, po otrzymaniu informacji z laboratorium, a przed otrzymaniem sprawozdania z badań, PSSE niezwłocznie ponownie pobierała próbki wody celem sprawdzenia jakości wody i ewentualnego zlecenia użytkownikowi wodociągu podjęcia działań naprawczych. W przypadku potwierdzenia zanieczyszczenia niezwłocznie nakazywano poinformowanie użytkowników o konieczności przegotowania wody przed spożyciem i wydawano polecenie doprowadzenia wody do właściwego składu mikrobiologicznego. W sytuacji zaś niepotwierdzenia zanieczyszczenia, analizowano działania naprawcze i na podstawie wyników badań stwierdzano przydatność wody do spożycia przez ludzi.
- b) przy przekroczeniu parametrów fizyko-chemicznych, po otrzymaniu takiej informacji, zlecano powtórne badania wody i podjęcie działań naprawczych. W przypadku skutecznych działań naprawczych i braku przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych, stwierdzano przydatność wody do spożycia przez ludzi. Zaś w sytuacjach nieskutecznych działań naprawczych i negatywnych powtórnych wyników wody, PPIS wszczynał postępowanie administracyjne, wydawał decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia oraz określał dopuszczalną wartość przekroczonego parametru i termin wykonania decyzji.

W przypadku ponadnormatywnej zawartości manganu, PPIS warunkową przydatność ustalił na 400 ug/l, przy normie 50 ug/l, w przypadku mętności na poziomie 20 NTU przy normie 1 NTU, a zawartości żelaza na 2000 ug/l przy normie 200 ug/l. Natomiast w przypadkach ogólnej liczby bakterii w temp 22 °C po 72 h i obecności bakterii z grupy coli, PPIS nakazywał doprowadzenie wody do norm określonych w załączniku 3a rozporządzenia w sprawie jakości wody.

Parametry wody w okresach działań naprawczych polegających na doprowadzeniu do normy parametrów badanej wody, były systematycznie kontrolowane, a normy warunkowej przydatności ustalone przez PPIS nie były przekraczane.

Po realizacji przez przedsiębiorstwa działań naprawczych polegających na poprawie uzdatnienia wody i doprowadzeniu jej parametrów do wartości określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości wody, PPIS stwierdzał przydatność wody do spożycia, wydając oceny okresowe. Oceny takie wystawiane były w okresach od jednego do dwóch miesięcy od wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych parametrów jakości wody. Tylko w jednym przypadku, tj. wodociągu Ranty, przy

przekroczonych parametrach żelaza i mętności, postępowanie trwało około siedmiu miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 111-220)

W latach 2013 – 2016 nie stwierdzono brak przydatności wody do spożycia oraz przydatności wody na warunkach przyznanego odstępstwa zgodnie z § 14 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 109-110)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Informowanie organów gmin i konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

4.1. Stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia jwps z 2007 r. i od 28 listopada 2015 r. do § 19 ust. 1 rozporządzenia jwps z 2015 r., PPIS wydawał okresowe (roczne) oceny jakości wody dla nadzorowanego terenu. Częstotliwość wydawania tych ocen była zgodna z wymaganiami ww. rozporządzenia.

W związku z prawem konsumentów do uzyskiwania informacji o jakości wody, wynikającym z § 20 ust. 1 rozporządzenia jwps z 2007 r., a następnie § 20 ust. 2 rozporządzenia jwps z 2015 r., PPIS przekazywał okresowe oceny jakości wody właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) nie mniej niż raz w roku, w terminie do 15 marca danego roku za rok poprzedni.

Zgodnie z obowiązującymi wymogami, okresowe oceny jakości wody zawierały informacje dotyczące spełnienia na nadzorowanym terenie, w okresie, dla którego opracowywana była ocena, wymagań określonych w załącznikach nr 1–4 do rozporządzenia jwps oraz informacje konieczne do podjęcia przez wójtów (burmistrza, prezydenta miasta) działań mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę o właściwej jakości. Informacje zawarte w okresowej ocenie były adekwatne do wyników monitoringu jakości wody ujętych w pkt 2.3. wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 111-220)

4.2. Stosownie do § 17 rozporządzenia jwps z 2007 r. i § 20 ust 1 rozporządzenia jwps z 2015 r., PPIS, na podstawie okresowych ocen jakości wody, sporządzał w badanym okresie obszarowe oceny jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego konsumentów. Oceny obszarowe sporządzono dla wszystkich obszarów zaopatrzenia ludności w wodę, wszystkich gmin w powiecie oraz powiatu. Oceny wydawane były raz w roku, w terminie do dnia 15 marca danego roku za rok poprzedni i zawierały informacje o których mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia jwps z 2007 r. i § 20 ust. 2 rozporządzenia jwps z 2015 r., tj.: wykaz producentów wody zaopatrujących ludność, informacje o wielkości produkcji wody dostarczanej od poszczególnych producentów, liczbę ludności zaopatrywanej w wodę, jakość wody, przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody, prowadzone postępowania administracyjne oraz działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne.

Obszarowe oceny jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego były przekazywane do wiadomości właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w terminie do 15 marca danego roku za rok poprzedni.

(dowód: akta kontroli str. 221, 235-237)

4.3. Wyniki okresowych oraz obszarowych ocen jakości wody, PPIS przekazywał do wiadomości konsumentom w postaci corocznych raportów o stanie bezpieczeństwa powiatu żyzyckiego (strona internetowa PSSE). Natomiast informacje o wynikach badań dotyczących przekroczonych parametrów wody, podawane były

konsumentom w formie komunikatów, poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej PSSE.

W wyniku oględzin strony internetowej PSSE ustalono, że były na niej zamieszczone m.in.: informacje dotyczące lat 2013 - 2015, obejmujące: „Ocenę obszarową jakości wody w wodociągach powiatu giżyckiego” i „Ocenę stanu sanitarnego powiatu giżyckiego”, dane o dniach i godzinach przyjmowania przez PPIS interesantów w sprawie skarg i wniosków, a także komunikaty PPIS o zagrażającym życiu i zdrowiu zanieczyszczeniu wody pitnej.

W badanym okresie do PPIS nie wpłynął żaden wniosek o udostępnienie informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 221, 235-244)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PPIS w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie **21** dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia 21 czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler
Piotr Koszczał
Starszy inspektor kontroli państwowej

¹³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677